



# **Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

**Riedel, Adolph Friedrich**

**Berlin, 1842**

LXV. Bischof Konrad, die an das Havelberg bestätigt als päpstlicher Kommissarius die Veräußerungen von Gütern, die an das Domkapitel zu Magdeburg von den Erzbischöfen daselbst vorgenommen, im Jahre ...

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54306)

pro bonorum et iurium mente Archiepiscopalis Magdeburgensis et prefate ecclesie ac illarum libertatum conseruatione et defensione et aliis plerisque de causis, maximis debitorum sarcinis pregrauati, considerantes quod sine uituperosa querela multorum oblocutionibus detrahencium, obnubilatione fame, honoris, status et dignitatis Archiepiscoporum predictorum, pro suorum creditorum satisfactione alia media habere nequiuerant, quam si bona dicte ecclesie laicis impignorassent seu ad illorum manus quocunque titulo tradidissent, uerisimiliter sub illorum manibus irrecuperabilia permansissent, necessitate urgente et communi utilitate suadente nonnulla Castra, Opida, villas, census, redditus, possessiones et alia diuersa bona immobilia partim simpliciter et partim sub pacto reemptionis Preposito, decano et Capitulo prefatis communiter et diuifim, ut premittitur, ementibus ac tantum et plus, quantum pro illis a laicis habuisse potuissent, pro diuersis pecuniarum quantitatibus, Guntero et aliis Archiepiscopis predictis per eosdem Prepositum decanum et Capitulum plenarie perfolutis et in utilitatem ecclesie Magdeburgensis ac mente huiusmodi conuersis, absque licentia sedis apostolice uendiderunt, Ipsique Prepositus, decanus et Capitulum emptionis et uenditionis predictorum uigore possessionem Castrorum, Opidorum, villarum, censuum, reddituum, possessionum et aliorum bonorum predictorum apprehendentes illa extunc tenuerunt et possederunt, prout tenent et possident de presenti. Quare pro parte Gunteri Archiepiscopi, Prepositi, decani et Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut uendicionibus et emptionibus huiusmodi robur apostolice confirmationis adicere ac alias eis in premissis oportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur singulas designationes et confines Castrorum, Opidorum, villarum, censuum, reddituum, possessionum et aliorum bonorum predictorum presentibus habentes pro expressis, huiusmodi quoque supplicationibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus, quatinus super premissis et eorum circumstantiis uniuersis auctoritate nostra te diligenter informes et si per informationem huiusmodi inueneris, ita esse, necnon emptiones et uendiciones coram te designandas necessitatibus urgentibus et utilitatibus suadentibus factas ac pecuniarum summas predictas in euidentem utilitatem mente et ecclesie prefatorum conuersas extitisse, super quibus tuam conscientiam oneramus, absolutionis beneficio, hac uice duntaxat, eidem Guntero Archiepiscopo a reatu periurii ac quibuscunque penis et sententiis, si quas forsan premissorum occasione quoquomodo incurrerit, impenso easdem designandas emptiones et uendiciones ac omnia inde secuta dicta auctoritate approbes ac perpetuo decernas subsistere roboris firmitate, supplendo omnes defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, Non obstantibus premissis ac Constitutionibus apostolicis ceterisque contrariis, quibuscunque. Datum Rome apud Sanctos apostolos, V. kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno Terciodecimo.

Nach dem Original des K. Provinzial-Archives zu Magdeburg.

**LXV.** Bischof Konrad von Havelberg bestätigt als päpstlicher Kommissarius die Veräußerungen von Gütern, die an das Domkapitel zu Magdeburg von den Erzbischöfen daselbst vorgenommen, im Jahre 1430.

Vniuersis et singulis criti fidelibus presentes litteras inspecturis, uisuris, lecturis et auditoris Conradus dei et apostolice sedis Gracia Episcopus havelbergensis, Executor, Judex et commissarius ad infra-scripta a sede apostolica specialiter deputatus, Salutem in domino et presentibus fidem indubiam adhibere. Litteras sanctissimi in christo patris et domini nostri domini Martini diuina providentia pape Quinti cum cordula canapis, eius vera bulla plumbea more romane Curie impendente,

bullatas, fanas, integras, non viciatas, non cancellatas, non corruptas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vicio et suspicione carentes, Nobis per honorabilem virum dominum Arnoldum hoke, Canonicum Capelle sancti Johannis ewangeliste site in Castro Tangermundensi, halbirftadenfis dyoecis, Syndicum et procuratorem Reuerendi in christo patris et domini, domini Guntheri eadem gracia Archiepiscopi Magdeburgensis et Germanie primatis, ac venerabilium et Circumspectorum virorum dominorum prepositi, decani et Capituli singulorumque Canonicorum ecclesie Magdeburgensis, principalium in infraSCRIPTIS litteris apostolicis principaliter nominatorum, prout de suo Syndicatorio et procurationis mandato nobis legitima extitit facta fides coram notariis publicis et testibus infraSCRIPTIS presentatas, Nos cum ea qua decuit reuerentia noueritis recepisse tenorem qui sequitur continentes videlicet: Martinus episcopus (die vorige Urkunde). Post quarum quidem litterarum apostolicarum presentationem et receptionem, nobis et per nos ut premittitur factas, fuimus per dictum dominum Arnoldum Syndicum et procuratorem Syndicatorio et procuratorio nomine, quo supra, debita cum instantia requisiti, quatinus ad executionem dictarum litterarum apostolicarum iuxta earum veram formam et tenorem procedere dignaremur. Nos igitur attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam et consonam rationi, quodque iusta petentibus non esset denegandus assensus, ac volentes mandatum apostolicum nobis in hac parte directum reuerenter exequi, ut tenemur, omnes et singulos sua interesse putantes, in diuersis locis Ciuitatis et dyoecis Magdeburgensis, Brandenburgensis et halbirftadenfis, que pro executione infraSCRIPTORUM sufficientia et ydonea decreuimus, citauius, ut certis diebus, horis et locis coram nobis comparerent ad videndum et audiendum informationem huiusmodi fieri et preinfertas litteras apostolicas executioni debite demandari ac ad dicendum et opponendum quidquid dicere seu opponere vellent contra informationem et litteras antedictas, neenon productis coram nobis, in assignatis per nos ad hoc diebus, locis et terminis huiusmodi, per honorabilem virum dominum Theodericum domenicz dicte ecclesie Magdeburgensis Canonicum ac similiter eorundem Archiepiscopi, prepositi, decani et Capituli Syndicum et procuratorem, prout de huiusmodi syndicatus et procurationis mandato nobis etiam plena extitit facta fides, pro verificatione contentarum in eisdem litteris apostolicis nonnullis preposito, decano et Capitulo prefatis communiter et diuisim per reuerendum in christo patrem ac dominum, dominum Guntherum et alios inibi descriptos Archiepiscopos Magdeburgenses venditionum et per ipsos Prepositum, decanum et Capitulum ut prefertur emptionum factarum inferius descriptarum, litteris patentibus sigillis autenticis sigillatis etiam inferius per nos descriptis ac aliis documentis legitimis, testibus quoque fide dignis ad hoc legitime vocatis, litteras patentes, documenta et testes huiusmodi admisimus ac illas et illa ac a testibus predictis iuramenta in forma iuris recepimus, Ipsosque testes tam super recognitione sigillorum, signorum et manuum notariorum patentibus litteris huiusmodi ac in eis appensorum et appositorum ac appositarum, quam contentis in litteris apostolicis supradictis, diligenter examinauimus, eorumque dicta et depositiones in scriptis fideliter redigi fecimus. Et quia per litteras patentes et documenta ac ex dictis et depositionibus testium huiusmodi in veritate comperimus, sigilla appensa ac signa et manus notariorum apposita et apposite litteris patentibus predictis fuisse et esse illorum, quorum in illis esse dicuntur, quodque Reuerendus in christo pater et dominus Guntherus prefatus et alii in dictis patentibus litteris descripti Archiepiscopi Magdeburgenses, venditionum et emptionum in eisdem litteris patentibus descriptis temporibus, pro bonorum et Jurium mense Archiepiscopalis magdeburgensis et prefate ecclesie ac illarum libertatis conseruatione et defensione ac multis aliis de causis, maximis debitorum oneribus pregrauati, venditiones, de quibus in huiusmodi patentibus litteris infraSCRIPTIS fit mentio, fecerant et quod alia conuenientia media ad satisfaciendum creditoribus suis habere non poterant, quodque verisimiliter bona, de quibus in eis-

dem patentibus litteris infra scriptis fit mentio, in manibus laicorum, si eis quocunque titulo concessa fuissent, irrecuperabilia permanissent, ac emptiones et venditiones in ipsis litteris patentibus infra scriptis designatas necessitatibus urgentibus et utilitatibus suadentibus factas, Necnon pecuniarum summas, de quibus in preactis et inferius descriptis litteris patentibus fit mentio, Reuerendo in christo patri et domino, domino Gunthero et aliis Archiepiscopis predictis, iuxta continentiam et formam litterarum patentium predictarum, realiter traditas et perfolutas, necnon per dominum Guntherum et alios Archiepiscopos prefatos ac quemlibet ipsarum seu illorum et cuiuslibet eorum nomine in euentem utilitatem mense et ecclesie predictarum conuersas fuisse, Tandem die et hora infra scriptis, ad instantiam et petitionem dicti domini Theoderici Syndici et procuratoris syndicatorio et procuratorio nomine, quo supra, auctoritate apostolica nobis in hac parte commissa et qua in hac parte fungebamur, in personam ipsius Syndici et procuratoris Reuerendum in christo patrem et dominum, dominum Guntherum Archiepiscopum sepedictum a reatu periurii et quibuscunque aliis penis et sententiis, si quas premissorum occasione incurrerit quocummodo, in forma ecclesie consueta absoluimus, ac litteras patentes predictas in earum effectu per notarios infra scriptos summarie describi mandauimus, Necnon venditiones et emptiones in eis descriptas cum omnibus inde secutis approbauimus ac perpetuo roboris firmitate debere subsistere decreuimus, omnesque defectus, si qui forsan intervenerant, in eisdem suppleuimus ac preteritis approbauimus, decernimus et supplemus. Que omnia et singula supradicta ac in litteris apostolicis et processibus huiusmodi contenta vobis vniuersis et singulis supradictis et vestrum cuiuslibet communiter et diuisim intimamus, insinuamus et notificamus ac ad vestram et cuiuslibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes. Contractus vero emptionum et venditionum, de quibus supra fit mentio et littere patentes desuper confecte et coram nobis ut presertur producte, secundum ordinem datorum suorum summarie describuntur in hunc qui sequitur modum videlicet: primo de et super villa aluentede, quam cum omni iure et campis villarum desolataram videlicet plachwiczmarke, wifchmenghermarke et krewiczmarke pie recordationis Otto, Archiepiscopus dum vixit Magdeburgensis, de anno domini Millesimo tricentesimo, Quinquagesimo primo, sexta feria post dominicam, qua in ecclesia dei cantatur Esto michi, vendidit simpliciter preposito, decano et Capitulo ecclesie Magdeburgensis communiter, pro tricenis et quinquaginta marcis argenti Brand. et pro censu annuo viginti marcarum, quem iidem prepositus, decanus et Capitulum habuerunt penes Consules opidi Stendal et in vim Contractus emptionis et venditionis huiusmodi dimiserunt. Secundo de et super villa hermfthorp, quam cum omni iure idem Otto, quondam Archiepiscopus magdeburgensis, eisdem anno et die vendidit eisdem preposito, decano et Capitulo sub pacto reemptionis, pro Centum et quinquaginta marcis arg. Brand. Tercio de et super villa wellfleue, quam cum omni iure felicis recordationis Albertus, qui cognominabatur de Sterneberge, etiam Archiepiscopus dum vixit Magdeburgensis, de Anno domini M. CCC. LXXI. mensis Julii die decima, prefatis preposito, decano et Capitulo vendidit simpliciter, pro Sexcentis marcis dicti Brand. arg. et ponderis magdeburg. Quarto de et super annuo decem marcarum censu in parua Ottirfleue, quem felicis memorie Albertus, qui cognominabatur de Quernforte, etiam Archiepiscopus dum vixit magdeburgensis, de anno domini M. CCC. LXXXIII. die sabbati proxima ante festum sancte Margarethe vendidit dictis preposito, decano et Capitulo, sub pacto reemptionis, pro centum marcis dicti argenti Brandenburgensis. Quinto de et super villa inferiori dodeleue, quam cum omni iure proxime nominatus Albertus, quondam Archiepiscopus Magdeburgensis, de anno domini M. CCCC., decima die Mensis februarii, preposito, decano et Capitulo predictis vendidit simpliciter, pro Sexcentis marcis. Sexto de et super Castro et opido Schonebeke necnon quadraginta in Magna Salina, viginti in Conre et Quatuor in Gor-

fete marcarum annuis censibus per proxime dictum quondam Albertum Archiepiscopum et de proxime dicto Anno ipso die sancti viti venditis, sub pacto reemptionis, preposito, decano et Capitulo antedictis, pro Mille et tricenis marcis. Septimo super villa kerbelitz, quam cum omni Jure idem proxime dictus quondam Albertus Archiepiscopus, de anno domini M. CCCCL. feria tertia post dominicam Esto michi seu quinquagesime vendidit simpliciter, quondam domino hinrico de werberghe, tunc preposito dicte ecclesie Magdeburgensis, et eius in eadem prepositura successoribus, pro ducentis marcis. Octavo super Insula quadam, sita ex opposito predictorum castri et opidi Schonebeke, quam dicti prepositus, decanus et Capitulum anno domini M. CCCC. IX. dominica die Reminiscere, de consensu Reuerendi in christo patris et domini, domini Guntheri, moderni Archiepiscopi Magdeburgensis supradicti, a quibusdam Johanne et Tilone odrauen laicis, cum eadem Insula ab ipso domino Archiepiscopo inpleudatis, sub pacto reemptionis eidem domino Archiepiscopo et suis successoribus referuate emerunt, pro quadraginta duobus marcis et tribus lotonibus warandie Magdeburgensis. Nonno super annuo viginti marcarum Magd. censu, per consules opidi Aken Magdeburg. dyocesibus dari et solui consueto, vendito per eundem dominum Guntherum Archiepiscopum sub pacto reemptionis procuratoribus dictorum prepositi, decani et Capituli, pro administratione anniuersarii quondam Alberti Archiepiscopi proxime supra dicti, de anno domini M. CCCC. XIII. ipso die beati Thome apostoli, pro Centum et viginti marcis ac duobus cum medio fertonibus argenti puri. Decimo super viginti sexagenis grossorum Bohemicalium census annui, per Consules opidi Juterbok solui consuetis, quas idem dominus Guntherus Archiepiscopus de anno domini M. CCCC. XVII. ipso die sancti Bartholomei apostoli eorundem preposito, decano et Capitulo procuratoribus pro tempore existentibus pro anniuersariis quondam Waltheri de kokeritz, Episcopi Merseburgensis, ac Lippoldi de Steynbeke prepositi, Bertram de velthem, Nicolai Cruger et Meynhard de weringerode, Canonicorum dicte ecclesie Magdeburgensis et in eadem Magdeburg. ecclesia annis singulis perpetuo peragendis vendidit, sub pacto reemptionis, pro tricenis similium grossorum sexagenis. Vndecimo super annuo decem marcarum censu in villa Bardeleue ac nouem quartalibus et medio manso graminum in campo wardenberge, venditis per eundem dominum Guntherum Archiepiscopum sub pacto reemptionis anno domini M. CCCC. XXIV. ipso die beati Gregorii etiam dictorum prepositi, decani et Capituli procuratoribus, ad stipendium magistro in Theologia per eosdem procuratores ministrandum, pro octuaginta septem marcis et tribus fertonibus argenti puri. Duodecimo super decem marcis argenti puri, quas idem dominus Guntherus Archiepiscopus de anno domini M. CCCCXXIV. predicto quarta feria post dominicam Quasimodogeniti sub pacto reemptionis vendidit dictis procuratoribus de pecuniis, per certas Ciuitatis magdeburg. ecclesias annis singulis nomine procuracionis dari consuetis, pro ducentis similis argenti marcis. Tercio decimo super viginti nouem marcis et tribus cum medio fertonibus et septem denariis Magdeburgensibus, per consules opidi Borch, ac viginti quatuor Brunswicensibus et decem argenti puri marcis de aduocacia et Sartaginibus salinaribus siue salis in Stafforde annis singulis dari consuetis, quas Idem dominus Guntherus Archiepiscopus de anno domini M. CCCC. XXV. ipso die sancte dorothee, etiam sub pacto reemptionis, predictis vendidit procuratoribus ad infra-scripta festa videlicet Conceptionis beate marie virginis ac sanctorum Georgii, Bernhardi, vndecim milium virginum et beate marie Magdalene, ad nonnullorum defunctorum memorias in predicta Magdeburgensi ecclesia, suis certis distributionibus et administrationibus, per eosdem procuratores fiendis, annis singulis peragenda et peragendas, pro septingentis et triginta tribus grossorum bohemicalium sexagenis et quadraginta quinque similibus grossis, Necnon Centum argenti puri marcis ac duobus Milibus de Reno florenorum. Quartodecimo et vltimo de et super villa dalewerfleue, quam prefatus dominus

Guntherus Archiepiscopus de anno domini M. CCCC. XXVIII. feria secunda post festum Sancti Nicolai sepeditis procuratoribus et iam sub antedicta reemptionis pacto ad festiuitatem sancti dyonisi et nonnullorum defunctorum memorias in prefata ecclesia modo quo supra peragendas vendidit producentis et triginta Magdeburg. et viginti argenti puri marcis. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premisorum presentes litteras siue presens publicum instrumentum exinde fieri et per Notarios publicos infra scriptos subscribi et publicari mandauimus et nostri sigilli iussimus et fecimus appensione communiri. Facta autem fuerunt absolutio necnon approbatio, decretum et supplecio huiusmodi in Monasterio beate marie virginis in Jerchow, ordinis premonstratensis, nostre dyocesis, in Capella beate marie Magdalene, sita in ambitu Monasterii eiusdem. Sub anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo tricesimo, Indictione octaua, die vero vicesima septima. Mensis iunii, hora terciarum uel quasi, pontificatus dicti domini nostri Martini pape Quinti anno tercio decimo. Presentibus ibidem venerabilibus et Circumspectis viris dominis henningho wotenow, nostre havelbergensis, philippo Albrechten dicte Jerchowensis et Nicolao Gherchel sancti Johannis euangeliste site in Castro Tangermunde halbirstadtensis diocesis ecclesiarum prepositis, Necnon Arnoldo noke, officiali Curie nostre generali, et Arnoldo Cloke prothonotario nostro ac quam pluribus aliis fide dignis, testibus ad premissa vocatis specialiter et Rogatis.

Et Ego Johannes Bogk, Clericus Magdeburgensis diocesis, Publicus sacra Imperiali auctoritate Notarius, Quia huiusmodi litterarum apostolicarum et aliarum patentium presentationi et receptioni Testiumque vocationi, Jurationi et examinationi ac veritatis in ipsis litteris apostolicis narratorum comparationi et Absolutioni, necnon venditionum et emptionum approbationi, decreto et defectuum supplementationi omnibusque aliis et singulis premillis, dum sic, ut premititur, per Reuerendum in christo patrem et dominum, dominum Conradum Episcopum, Executorem, Judicem et Commissarium supradictum, et coram eo agerentur et fierent, vna cum prenominatis testibus et philippo notario publico infra scripto presens interfui, eaque sic fieri vidi et audiui, Ideoque hoc presens publicum Instrumentum, manu mea conscriptum, et huiusmodi litteras confeci etc.

Et ego philippus de Tangermunde clericus Magdeburgensis etc. vt supra.

Nach dem Original des K. Provinzial-Archives zu Magdeburg.

**LXVI.** Bischofs Konrad von Havelberg Ausöhnung mit dem Fürsten Wilhelm von Wenden und Herrn zu Werle, im Jahre 1430.

Wy Conrad von gotes gnaden, Bischoff to havelberg, Bekennen openbar in dessen bryue vor allesweme, dat wy vns gentzliken besonet, vorenighet vnde gutliken gevegghen hebben myt deme hochgebarn fursten etc. hern wilhelm, ffurste van wenden vnde here to werle, vmme allerleyge auervaringe, schelinge, schaden vnde gebreke, de vnder vns vnde vnser landen an beyden tzyden sin geschien an roue, Brande, morde edder van wat saken, de in dessene krige geschien, dar wy vns myt em vruntliken vnde liffliken hebben vmme gevegghen vnde vorgan also, dat wy noch vnse nakomelinge dar nummer in tokomenden tyden meer vpp saken willen, vnde scholen vnd willen des heren noch finer lande vigent nummer werden, it en were dat vnse here, de margreue von Brandenburg, vns tu finer hulpe eschede. Konde wy em des nicht denne wesen vor, so schole wy deme hern van wenden dat achte vulle daghe to vorne in syne stad plawe myt vnser bryuen vorkun-